

XX. strokovno srečanje

Šola za ravnatelje

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

Grand hotel Bernardin, Portorož

6.-7. oktober 2014

XX. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence srečanja

Uredil: Tomaž Prelog

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: mag. Vlasta Poličnik

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Birografika BORI d.o.o.

Naklada: 200

Kranj, 2014

© 2014 Šole za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Šola za ravnatelje

XX. strokovno srečanje
**RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV VRTCEV**

Gradivo za udeležence

6.-7. oktober 2014

PROGRAMSKI ODBOR

- mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje
- mag. Borut Čampelj, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Aleš Ojsteršek, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

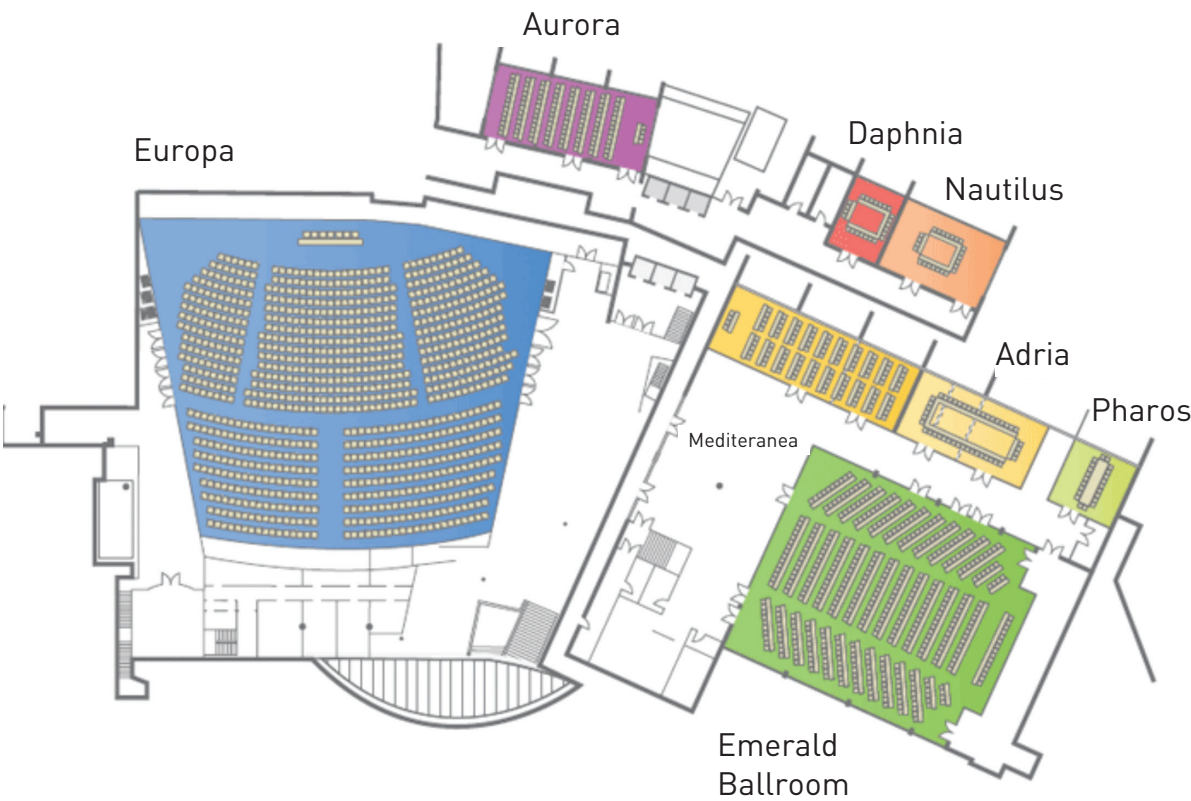
ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Tomaž Prelog, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje

TLORIS

Kongresni center Grand hotela Bernardin:

- dvorane v 11. nadstropju: Emerald, Mediteranea, Adria, Pharos
- dvorane v 12. nadstropju: Europa A-D

KAZALO

Tloris kongresnega centra	3
Program srečanja	4
Plenarna predavanja	6
Delavnice	36
Zapiski	48

PROGRAM

Plenarna predavanja bodo potekala v **dvorani Emerald** v 11. nadstropju.

PONEDELJEK, 6. 10. 2014		
10.00–10.30	Uvodni pozdrav in nagovor	Minister za izobraževanje, znanost in šport
10.30–11.30	Opening up Slovenia	mag. Mitja Jermol in Davor Orlič , Inštitut Jožef Stefan
11.30–12.00	Odmor za kavo	
12.00–13.00	Predstavitve nove izdaje omrežja Eurydice: Pomembni podatki o vzgoji in varstvu predšolskih otrok v Evropi 2014	dr. Maša Vidmar , Pedagoški inštitut in Nada Požar Matjašič , Urad za razvoj izobraževanja, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
13.00–14.30	Kosilo	
14.30–15.15	Delavnice	
15.15–15.30	Odmor	
15.30–16.15	Delavnice – ponovitve	
16.15–16.30	Odmor	
16.30–17.15	Delavnice – ponovitve	
19.00–20.00	Kulturni program: Za devetimi gorami, Pripovedovalsko-glasbena predstava, Cankarjev dom	
20.00–	Večerja z družabnim srečanjem	

TOREK, 7. 10. 2014		
9.00–10.00	Zgodnje spodbujanje sposobnosti pri otrocih	dr. Ranko Rajović , specialist interne medicine, magister nevroendokrinologije, sodelavec UNICEF-a za izobraževanje in član Komiteja svetovne Mense za nadarjene
10.00–10.15	Odmor	
10.15–11.45	Predstavitve javnih zavodov	CMEPIUS, Arnes, ZRSŠ, ŠR
11.45–12.15	Odmor za kavo	
12.15–12.45	Evropsko leto za razvoj 2015: Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost	mag. Nataša Adlešič Barba , Ministrstvo za zunanje zadeve
12.45–13.45	Okrogla miza s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport	

Delavnice

ponedeljek, 6. oktober 2014: 14.30–15.15, 15.30–16.15 in 16.30–17.15

Dvorana	Naslov delavnice	Izvajalci
Mediterranea 11. nadstropje	Sodobni trendi v predšolski vzgoji	Fanika Fras Berro , mag. Janja Cotič Pajntar , Marija Sivec , Petra Štirn Janota in Nives Zore , Zavod RS za šolstvo
Adria 11. nadstropje	Kdor išče ta najde: Uporaba podatkovnih virov Eurydice	mag. Tanja Taštanoska in Saša Ambrožič Deleja , Eurydice Slovenija, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Emerald 1 11. nadstropje	Izzivi odprtih učnih okolij	mag. Borut Čampelj , Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, s sodelavci iz javnih zavodov in šol
Emerald 2 11. nadstropje	Vloga VIZ pri prostorskem opismenjevanju - načrtna in kakovostna kulturno-umetnostna vzgoja	Nada Požar Matjašič , Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in mag. Nataša Bucik , Ministrstvo za kulturo, Špela Kuhar in Barbara Viki Šubic , Center arhitekture

PLENARNA PREDAVANJA

mag. **Mitja Jermol** in **Davor Orlič**, Inštitut Jožef Štefan

OPENING UP SLOVENIA: NACIONALNO RAZVOJNO IN INOVACIJSKO OKOLJE ZA ODPRTO IZOBRAŽEVANJE

UVOD

Digitalne tehnologije so že trdno zasidrane v načine medsebojnega komuniciranja, dela in trgovanja. Kljub temu pa še niso v celoti izkoriščene v sistemih izobraževanja in usposabljanja po Evropi. Dandanes učenci in študenti pričakujejo večje prilagajanje posameznikom, več sodelovanja ter boljše povezave med formalnim in priložnostnim učenjem, kar je v veliki meri mogoče z digitalno podprtim učenjem. Kljub temu 50–80 % učencev v EU nikoli ne uporablja digitalnih učbenikov, računalniških programov za vaje, oddaj/poddaj, simulacij ali didaktičnih iger. V EU ni na voljo dovolj kakovostnih učnih vsebin in aplikacij na nekaterih področjih in v veliko jezikih, kot tudi ne povezanih naprav za vse učence in učitelje. Zaradi takšne razdrobljenosti pristopov in trgov se povečuje nov digitalni razkorak v EU med tistimi, ki imajo dostop do inovativnega, na tehnologiji temelječega izobraževanja, in tistimi, ki dostopa do takega izobraževanja nimajo.

IDEJA OPENING UP SLOVENIA

- Slediti in nadgraditi sporočilo Evropske komisije “Odpiranje izobraževanja”.
- SI si želi postati primer dobre prakse v EU in povezati uporabo odprtih virov v izobraževanju na vseh ravneh od predšolske vzgoje do visokega šolstva.
- Poskusni pristop edini pravi način, da EU kot svetovna regija in Slovenija kot država tekmuje na globalni ravni.
- Bottom-up začeta in top-down podprta nova in inovativna iniciativa.
- Ustvariti edinstveno nacionalno raziskovalno okolje na področju odprtega izobraževanja.
- Raziskati možnosti sinergije med formalnim in neformalnim izobraževanjem.
- Koalicija vseh deležnikov; vrtci in šole, univerze, raziskovalne ustanove, neprofitni zavod in podjetja.
- Udeležba 12 Slovenskih institucij, podpora 40 institucij iz 18 držav članic EU in ZDA.
- SI kot inkubator za razvoj tovrstnih tehnologij in pristopov tudi v drugih državah članicah.

PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI, POVEZANE Z E-IZOBRAŽEVANJEM, ZA UNIVERZE

- Obstaja tveganje, da EU zaostane za ostalimi regijami sveta.
- ZDA in nekatere azijske države vlagajo v strategije, ki temeljijo na IKT, za preoblikovanje izobraževanja in usposabljanja.
- Večino digitalnih vsebin na primer zagotavljajo akterji izven Evrope, med drugim izobraževalne ustanove, ki svoje programe ponujajo po vsem svetu prek prosto dostopnih spletnih učnih programov (massive open online courses – MOOC)
- Destabilizirajoče inovacije, kot so učni programi MOOC, lahko preobrazijo visokošolsko izobraževanje ter ustvarijo novo konkurenco in centre odličnosti med univerzami po vsem svetu.
- Čeprav se je prvi projekt prosto dostopne študijske programske opreme (open courseware) začel v Nemčiji, se največji premiki dogajajo v ZDA.
- Medtem ko trije glavni ponudniki učnih programov MOOC v ZDA ponujajo okoli 400 programov, ki jih uporablja tri milijone uporabnikov po vsem svetu, pa učne programe MOOC nudi zgolj peščica evropskih univerz.

- Nedavna raziskava je pokazala, da tretjina od 200 evropskih univerz, ki so sodelovale v raziskavi, niti ne ve, kaj učni programi MOOC so, samo tretjina pa jih načrtuje kakršno koli pobudo, povezano z učnimi programi MOOC.
- Univerze nimajo digitalne strategije kako se lotiti »napada« ZDA

ZAČETNI PARTNERJI

Knowledge 4 All Foundation Ltd., Inštitut “Jožef Štefan”, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Univerza v Ljubljani, Univerza v Novi Gorici, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Osn. šola Savsko Naselje, Vrtec Trnovo, Pošta Slovenja, Gospodarska zbornica Slovenije

PROJEKTI V TEKU

Odprta Univerza, Moj Stroj, Razvojno demonstracijska centra osnovnih šol in vrtcev Slovenije, Nacionalni VideoLectures.Net in ScienceAtlas.si, OpenYota, OpenResearch, OpenMicrolearning, OpenOER.

Kontakt: Mitja Jermol, Davor Orlič

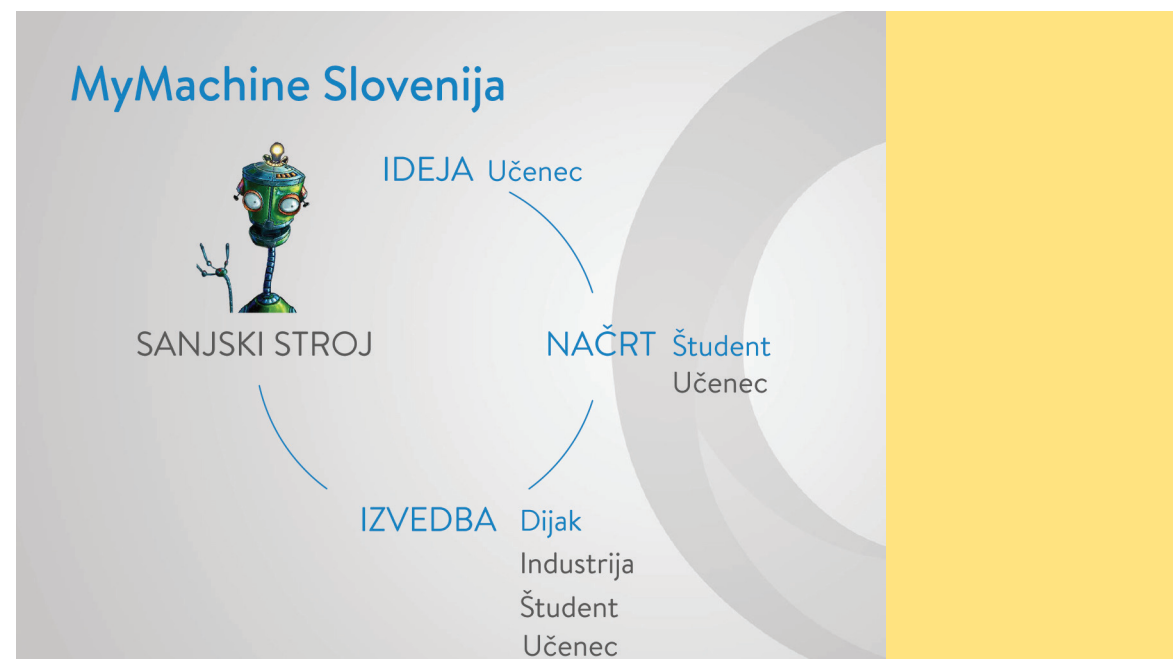
E-mail: mitja.jermol@ijs.si, davor.orlic@ijs.si

Fax: +38614773935

Besedilo prevzeto iz sporočila Komisije: Odpiranje izobraževanja: inovativno poučevanje in učenje za vse z novimi tehnologijami in prosto dostopnimi učnimi viri

MYMACHINE SLOVENIJA

O MYMACHINE

MyMachine je pobuda in intelektualna lastnina fundacije MyMachine s sedežem v Kortrijkju v Belgiji, ustanovili pa so jo Leidal, sklad skupnosti Zahodne Flandrije in Univerza za uporabne znanosti HOWEST. Gre za neprofitno iniciativo, ki jo v Belgiji izvajajo že od leta 2008, v Sloveniji pa smo se ji pridružili v začetku leta 2014. Namen iniciative je spodbujanje ustvarjalnosti v izobraževanju, in sicer tako, da se preko povezovanja vseh stopenj izobraževanja in industrije omogoča uresničitev idej otrok - izdelava njihovih sanjskih strojev.

MyMachine ponuja rešitev za vse tiste otroke, ki imajo nešteto idej, ki pa običajno niso uresničene. Omogoča, da ideje mladih izumiteljev (otroci v vrtcu ali v osnovnih šolah) s pomočjo študentov, dijakov in podjetij postanejo resničnost.

METODOLOGIJA

MyMachine metodologija sloni na treh korakih:

KORAK 1:

Otroci v vrtcih ali osnovnih šolah izumijo (narišejo in predstavijo) svoj sanjski stroj. Pri tem nimajo nobenih omejitev: lahko gre za stroj, ki na kruh pomaga namazati marmelado ali za robota, ki pospravlja sobo. Pomembno je le, da je sanjski stroj pomemben za otroka in si ga ta močno želi. Pri šolski uri risanja sanjskih strojev sodelujejo predstavniki dijakov in študentov s srednjih šol in fakultet, ki so se vnaprej odločile za sodelovanje v posameznem MyMachine ciklu. V razredu je v tej fazi na podlagi soglasja dijakov in študentov in njihovih idej za izvedbo že izbran sanjski stroj, ki bo do konca šolskega leta izdelan. Čeprav je izbrana le ena ideja, so upoštevane želje več učencev (predvsem barve, oblika itd.) in tako se z izbiro lahko poistovetijo vsi v razredu oziroma v skupini v vrtcu.

KORAK 2:

V naslednjem koraku študent ali skupina študentov višjih šol ali fakultet ustvari več načrtov in maket, na podlagi katerih naj je sanjski stroj izdelan. Najboljšo rešitev, torej tisto, ki idejo najbolje

zajame, otroci/izumitelji izberejo sami. V načrtu je natančno predviden postopek izdelave, tehnične in materialne potrebe in opis dela. Študenti so postavljeni v vlogo vodje projektov, ki upoštevajo ustvarjalnost idej in izvedbene omejitve hkrati.

KORAK 3:

V zadnjem delu cikla pride do izdelave sanjskega stroja, kar se odvija na naravoslovno-tehniških srednjih šolah. Dijaki stroj izdelajo na podlagi načrta, ki so ga izdelali študenti s fakultet, ob tem pa jim s strokovnim svetovanjem, zagotovitvijo orodij, prostorov za delo ali z materialnimi sredstvi pomagajo industrijski partnerji. Sodelovanje le-teh glede na potrebe izdelave posameznega stroja zagotovi koordinator iniciative MyMachine Slovenija. V tej fazi se dijaki in študenti spoznajo s praktičnimi principi dela v podjetjih na eni, in z ustvarjalnostjo in omejitvami le-te pri proizvodnji na drugi strani.

Sodelovanje in obveščenost učencev in študentov o poteku del je v tej fazi zagotovljena z vsaj enim obiskom dijakov med izdelavo stroja, ter preko objav na spletni strani MyMachine in na družbenih omrežjih. MyMachine je lahko tudi tema seminarov, maturitenih ali diplomskih del. Pri njihovem morebitnem zagovoru je zaželeno, da je prisoten tudi otrok, katerega ideja je bila uresničena in da mu je ponujena možnost komentiranja končnega rezultata.

ČASOVNICA

MyMachine cikli se odvijajo sočasno s šolskim letom, torej od začetka septembra do konca junija.

KORAK 1: September–Oktober (1 do 4 tedne)

KORAK 2: November–December (4 do 6 tednov)

KORAK 3: Februar–Maj (8 do 12 tednov)

Vsi MyMachine cikli se zaključijo s skupno razstavo skic, načrtov, maket in sanjskih strojev iz vseh slovenskih osnovnih in srednjih šol ter fakultet, ki so sodelovale pri iniciativi. Izdelani sanjski stroji so učencem in širši javnosti predstavljeni na zaključnem dogodku, na katerega so povabljeni sodelujoči iz vse Slovenije. Ob koncu šolskega leta je izdan tudi zbornik vseh idej, načrtov in fotografij strojev, ki so bili izvedeni ter tudi tistih, ki niso bili izbrani za izdelavo. Vsak otrok, dijak in študent, ki je sodeloval prejme svoj izvod, prav tako industrijski partnerji in drugi sodelujoči, ki so prispevali k uresničenju idej.

POVEZAVE

Spletna stran MyMachine Global:

<http://www.mymachineglobal.org/>

Informacije o MyMachine Slovenija:

<http://www.mymachineglobal.org/mymach/mymachine-slovenia>

Facebook stran belgijske iniciative:

<https://www.facebook.com/pages/MyMachine/138410887442?fref=ts>

Kontakt MyMachine Slovenija

Mihajela Črnko

E-mail: mihajela.crnko@ijs.si

Telefonska številka: 040 757 048

**PREDSTAVITEV NOVE IZDAJE OMREŽJA EURYDICE:
POMEMBNI PODATKI O VZGOJI IN VARSTVU PREDŠOLSKIH
OTROK V EVROPI 2014**

Zbirka podatkov z originalnim naslovom Key Data on Early Childhood Education and Care je sveža skupna izdaja Eurydice in Eurostata. Prinaša množico statističnih in sistemskih podatkov o vzgoji in varstvu predšolskih otrok v Evropi. Loteva se kontekstov, v katerih se dogaja predšolska vzgoja, organizacije, participacije (ravni in učinkov), financiranja, strokovnih delavcev, vzgojnega procesa in podpornih ukrepov za otroke s posebnimi potrebami. V predstavitvi se bomo seznanili, kam se pri omenjenih kazalnikih umešča Slovenija in kje še posebno izstopa.

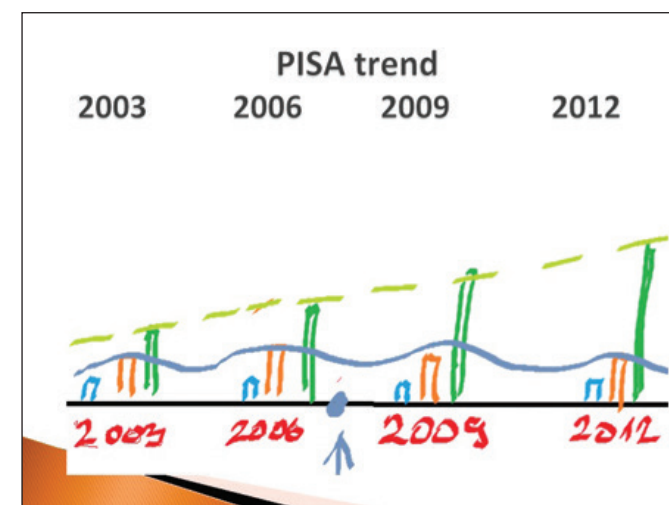
dr. **Ranko Rajović**, specialist interne medicine, magister nevroendokrinologije, sodelavec UNICEF-a za izobraževanje in član Komiteja svetovne Mense za nadarjene

ZGODNJE SPODBUJANJE SPOSOBNOSTI PRI OTROCIH

Razvoj možganov je zelo intenziven prvih nekaj let človekovega življenja. Največja intenziteta se kaže do tretjega leta starosti, tudi do petega, sedmega ter vse do dvanajstega leta starosti. Napake povzročene v tem življenjskem obdobju lahko pomembno vplivajo na otrokov razvoj. Največjo odgovornost nosijo tisti, ki se v tem obdobju z otrokom največ ukvarjajo. To so starši in vzgojitelji, zato morajo le-ti dobro poznati to obdobje otrokovega razvoja. Najpogostejše napake delajo starši (premalo gibanja, prepoved za otroka koristnih aktivnosti, spodbujanje nekoristnih in škodljivih aktivnosti). Večino teh napak je mogoče popraviti in s tem otroku omogočiti razvoj v skladu z njegovimi biološkimi potenciali. Drugi večji problem je manjko zgodnje stimulacije, saj je medicinsko dokazano, da so otrokovi razvojni potenciali največji v obdobju od tretjega do petega leta starosti. In prav s to problematiko se ukvarja program NTC za predšolsko obdobje.

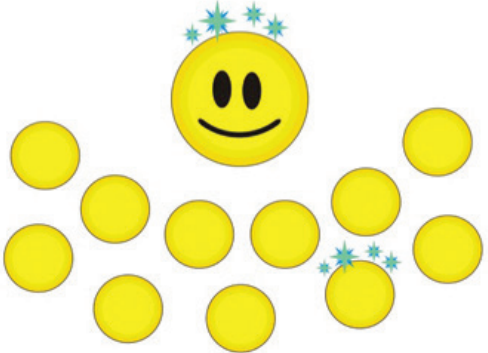
Dva otroka sta na poroki gledala, kako nevesta dobi prstan. In je en otrok vprašal drugega: „Kdo dobi vsako leto en prstan?“

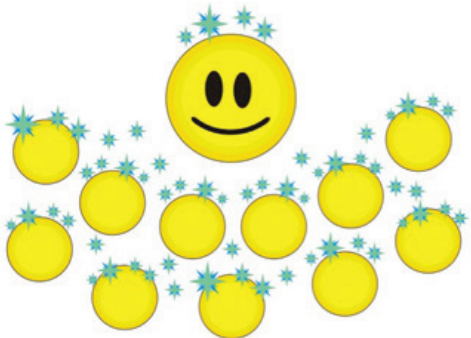
Enigmatic questions

Zakaj je knjiga Tom Sawyer edinstvena knjiga v svetu književnosti (Enciklopedia BRITANICA)?

KLASIČNO REPRODUKTIVNO VPRAŠANJE

SKRIVNOSTNO VPRAŠANJE

$14 \times 37 = ?$

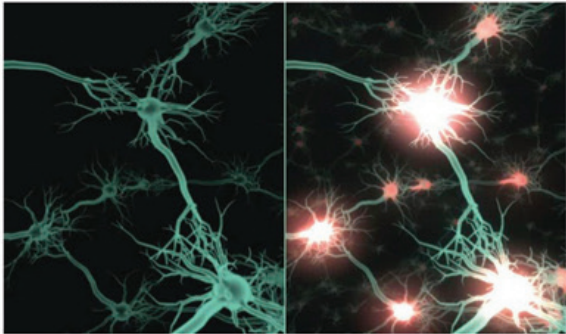
$7 \times 7 = ?$

NTC learning system
phase 1.

RAZVOJ MOŽGANOV

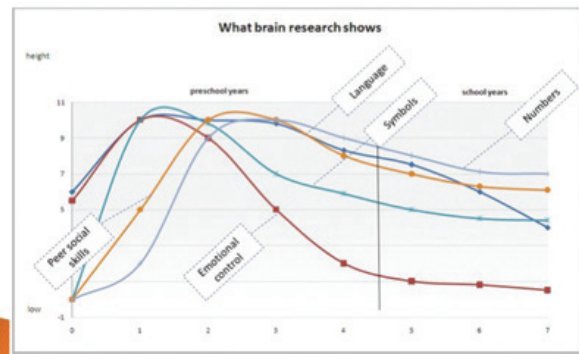
Neuron network

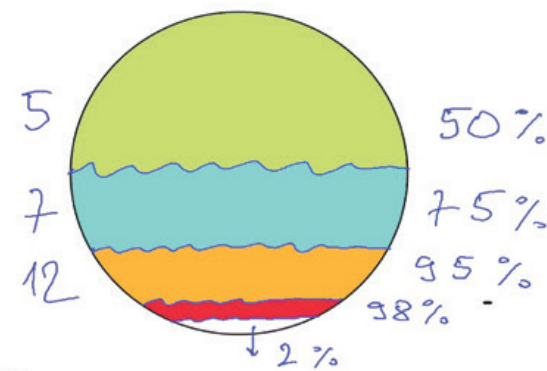
Nonactive Active

OECD 2010, Investing in high quality early childhood education and care

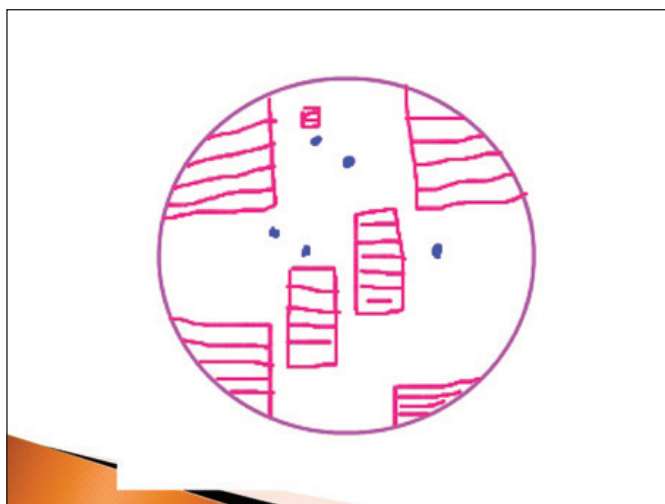

Razvoj sinaps

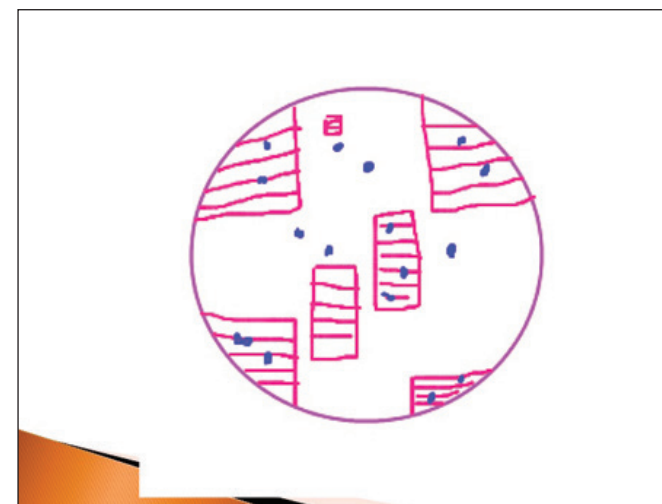

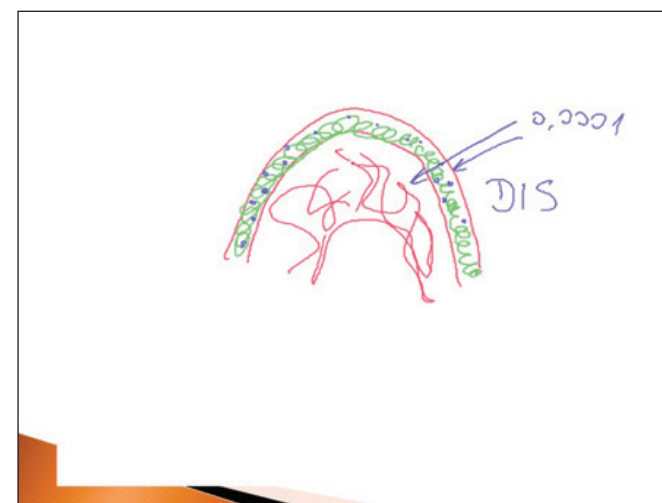

VIDEOIGRICE

Maori

Eskimi

NTC learning system
phase 2.

UČENJE
Repetitivno ali asociativno?

Kaj imata
skupnega W.
Sheakspeare in
morska sipa?

APSTRAKTNI SIMBOLI – I. nivo

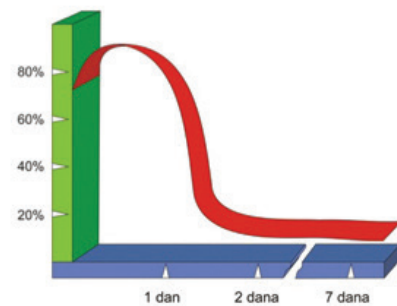

Klasifikacija, seriacija, asociacija

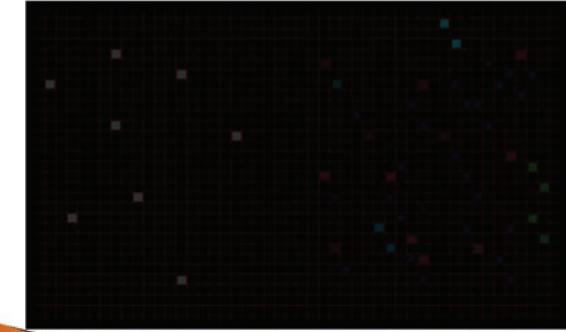

Kdo gore lepe preleti?

POZABLJANJE NAUČENEGA

Nevronska mreža

Kako je šola lepa.

Zdravi lenobo in samoto.

Lepo je kot doma.

Škoda, da ne dela ponoči.

NTC learning system phase 3.

FUNCTIONAL THINKING
Do we need early stimulation?

Kaj je tako majhno, da lahko držimo v roki, in dokler je take velikosti, se vedno nosi v vreči.

Naredite vprašanja iz teh informacij

- ▶ Slovenija je podobna kokoši.
- ▶ Pisci so nekoč pisali z gosjim peresom.

www.ntclearning.com
www.ntcucenje.com

Kaj je tako majhno, da lahko držimo v roki, in dokler je take velikosti, se vedno nosi v vreči.

Naredite vprašanja iz teh informacij

- ▶ Slovenija je podobna kokoši.
- ▶ Pisci so nekoč pisali z gosjim peresom.

www.ntclearning.com
www.ntcucenje.com

mag. **Nataša Adlešič Barba**, Ministrstvo za zunanje zadeve

EVROPSKO LETO ZA RAZVOJ 2015: NAŠ SVET, NAŠE DOSTOJANSTVO, NAŠA PRIHODNOST

Evropska unija že od leta 1983 dalje vsako leto posveti določeni temi, o kateri želi spodbuditi javne razprave. Leto 2015 je razglasila za Evropsko leto za razvoj. Pod sloganom: "Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost", se bodo skozi vse leto nizale aktivnosti in dogodki, katerih glavni namen je približati teme mednarodnega razvojnega sodelovanja prebivalcem Evropske unije in povečati prepoznavnost tega področja v državah članicah.

Glavni cilj razvojne politike Evropske unije je zmanjšanje in dolgoročno izkoreninjenje revščine. Boj proti svetovni revščini podpira oblikovanje stabilnejšega, mirnejšega, uspešnejšega in pravičnejšega sveta, ki odraža soodvisnost med bogatejšimi in revnejšimi državami ter trajnostni razvoj.

Mednarodno razvojno sodelovanje se večinoma izvaja preko financiranja projektov in aktivnosti v državah v razvoju. Evropska unija zagotavlja uradno razvojno pomoč že od leta 1957 in je največja donatorka na svetu. Slovenija v tej vlogi nastopa od leta 2004, naša prizadevanja pa so zlasti osredotočena na območje Zahodnega Balkana in nekatere države v Vzhodni Evropi, in Osrednji Aziji in Afriki.

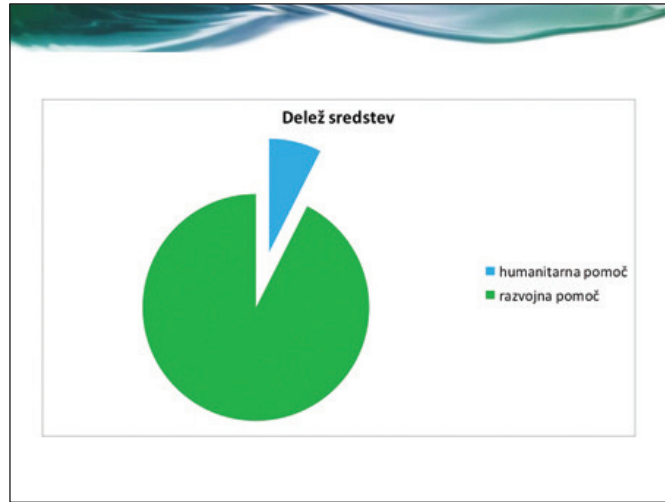
Rezultati raziskave Eurobarometer kažejo, da v Sloveniji obstaja pripravljenost pomagati, da pa je poznavanje mednarodnega razvojnega sodelovanja ter vloge Slovenije in EU na tem področju zelo slaba. Zato bo naslednje leto namenjeno predvsem ozaveščanju o temeljnih vodilih mednarodnega razvojnega sodelovanja.

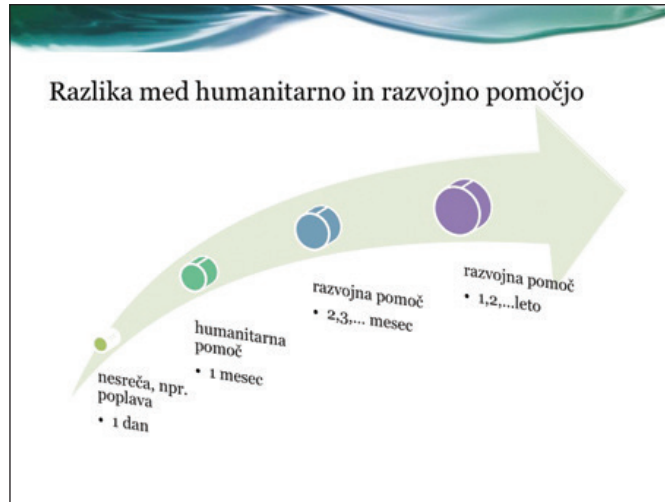
Evropsko leto razvoja 2015 je priložnost, da vrednote, iz katerih izhaja mednarodno razvojno sodelovanje, posebej izpostavimo:

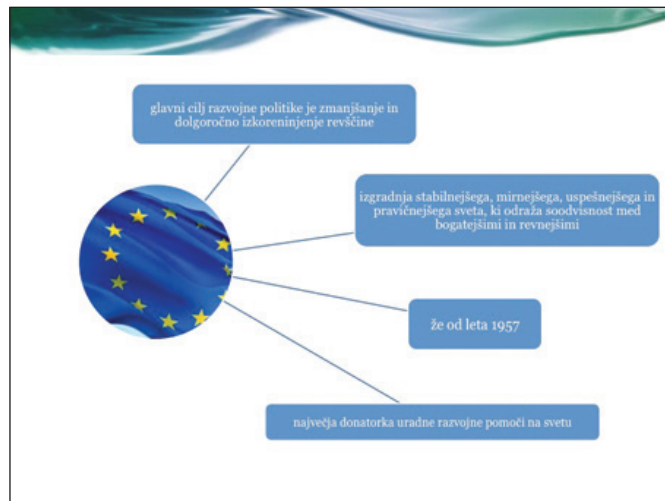
- 1. Solidarnost:** Želimo spodbujati solidarnost na vseh ravneh, tako v lokalnem kot mednarodnem okolju. Pomembno je nadgraditi naše razumevanje solidarnosti in poudariti pomembnost medsebojnega sodelovanja. Dajanje pomoči je bolj učinkovito takrat, ko odpravljamo težave skupaj s tistimi, katerim je pomoč namenjena. "Vsi moramo ukrepati, ne za druge, ampak skupaj z drugimi."
- 2. Odgovornost:** Z odgovornim ravnanjem bomo prispevali k trajnostnemu razvoju, tako pri nas kot drugje. S spremembami v našem obnašanju in vsakdanjem načinu življenja bomo največ pripomogli k ohranjanju okolja in enakomernemu razvoju. Ne gre zgolj za to "kaj bomo dali", ampak predvsem "kako živimo".
- 3. Soodvisnost:** Globalni izzivi kot so na primer podnebne spremembe, revščina in dostojno delo, potrebujejo globalne odgovore tako v Sloveniji in Evropi kot povsod drugod. Spodbuditi želimo razmišljanje o dogajanju na globalni ravni in posledicah v lokalnem okolju, ki jih tudi pri nas že opazimo.

Na temelju teh treh načel predlagamo aktivnosti v naslednjem šolskem letu.

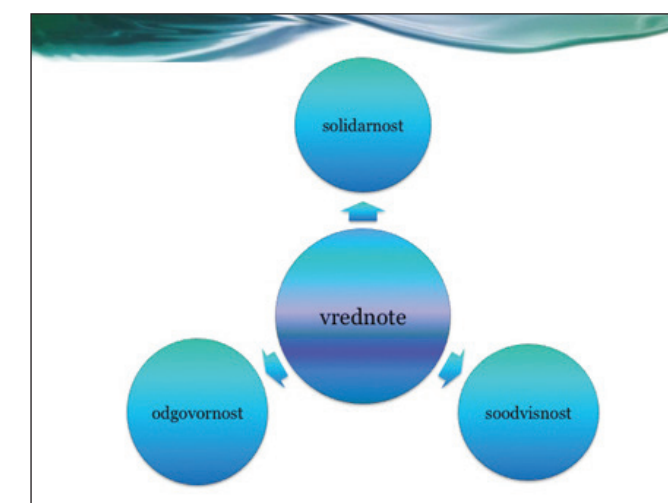

Animirano dokumentarni film:
<http://www.youtube.com/watch?v=QBAmjFknto>

DELAVNICE

Nada Požar Matjašič, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in mag. **Nataša Bucik**, Ministrstvo za kulturo, **Špela Kuhar** in **Barbara Viki Šubic**, Center arhitekture

VLOGA VIZ PRI PROSTORSKEM OPISMENJEVANJU - NAČRTNA IN KAKOVOSTNA KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

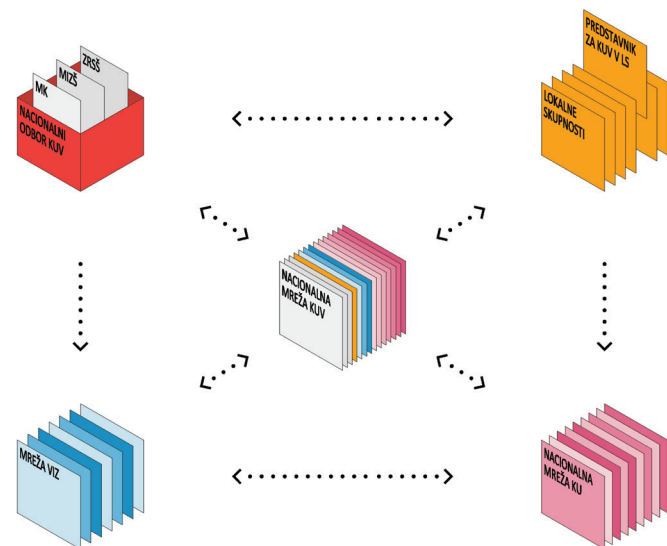
1. MREŽENJE NA PODROČJU KUV

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za kulturo in Zavod RS za šolstvo si že nekaj let na različne načine prizadevamo za načrtnejšo kulturno-umetnostno vzgojo (v nadaljevanju KUV) v vzgoji in izobraževanju, tako na nacionalni kot lokalni ravni. Vzgojno-izobraževalni zavodi (v nadaljevanju VIZ) po vsej Sloveniji ste na tem področju že zelo dejavni, mnogi se tudi že uspešno povezuje s kulturnimi ustanovami (v nadaljevanju KU) in umetniki in skupaj z njimi izvajate raznolike kulturno-vzgojne projekte na različnih področjih umetnosti.

Nacionalni program za kulturo 2014–2017 (NPK 2014–2017) opredeljuje KUV kot dolgoročni cilj nacionalne kulturne politike in v posebnem poglavju za to področje opredeljuje cilje in ukrepe na vseh področjih kulture. Eden od ciljev NPK 2014–2017 je tudi vzpostavitev sistema KUV, ki bi med drugim omogočal načrtno, dostopno in kakovostno KUV na vseh področjih kulture za različne ciljne skupine ter strokovno usposabljanje na področju KUV za strokovne delavce VIZ in KU. Ukrepi za doseg navedenega cilja so:

- imenovanje **nacionalnega odbora za KUV (NO za KUV)**, ki bo skrbel za izvajanje akcijskih načrtov na tem področju. NO za KUV je bil imenovan januarja 2014 in vključuje predstavnike MK, MIZŠ in ZRSŠ;
- vzpostavitev **mreže nacionalnih koordinatorjev KUV v VIZ in v KU** (načrtnejše in učinkovitejše izvajanje KUV);
- vključevanje **lokalnih skupnosti** – sodelovanje s predstavniki za KUV (doprinos lokalnih kulturnih programov k načrtnejšemu izvajanju KUV).

RAZVOJ NACIONALNE MREŽE KUV

1.1. Koordinatorji kulturno-umetnostne vzgoje v vzgojno-izobraževalnih zavodih

V številnih VIZ imate že vzpostavljene time, ki skrbijo za KUV v vašem VIZ, na MIZŠ in MK pa že nekaj let ugotavljamo, da bi lahko KUV izvajali še učinkoviteje, če bi imeli **vzpostavljeno mrežo koordinatorjev KUV** v VIZ in v KU. Vzpostavitev takih mrež smo si zadali v **NPK 2014–2017** kot skupen medresorski cilj in vsem VIZ junija priporočali imenovanje koordinatorjev KUV. Veseli nas, da ste številni VIZ prepoznali možnosti partnerskega povezovanja in imenovali **koordinatorje KUV** (enega ali več, odvisno od velikosti in organizacije VIZ). Z vzpostavitvijo mreže koordinatorjev KUV v VIZ in KU bomo vsi skupaj prispevali k načrtnejši in dostopnejši KUV, saj nam povezovanje pomaga pri izboljšanju pogojev za izvajanje KUV ter omogoča boljšo dostopnost z različnih vidikov: vsebinsko, geografsko in finančno.

Imenovane koordinatorje KUV¹ sproti obveščamo o novostih na tem področju.

Prednosti vzpostavitve koordinatorjev KUV v VIZ in povezovanja v mrežo:

- koordinator/-ji KUV v VIZ so deležni brezplačnega strokovnega usposabljanja in so redno informirani o različnih aktualnih KUV dogodkih;
- koordinatorju KUV v VIZ bodo KU omogočile brezplačni predogled kulturno-vzgojnih vsebin (predstav, razstav ...);
- koordinatorji VIZ in KU v mreži izmenjujejo pozitivne izkušnje (primere dobrih praks), so obveščeni o aktualnih razpisih na področju KUV, kjer lahko kandidirajo bodisi kot partnerji ali pa lahko koristijo ponudbo pri izbranih izvajalcih projektov;
- povezovanje v mrežo bo VIZ omogočalo skupno načrtovanje kulturnih dejavnosti (npr. več VIZ se dogovori in povabi na gostovanje gledališko, filmsko ali plesno predstavo – pridobi popust, zniža stroške prevozov otrok in mladine, zniža stroške prevoza scene ...), skupne dogovore za obiske umetnikov v VIZ (prihranek); možnost povezovanja pri izvajanju interesnih dejavnosti, izbirnih predmetov s področja kulture ...

2. KATALOG PONUDBE KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE ZA ŠOLSKO LETO 2014/2015

Vse, ki v VIZ načrtujete KUV dejavnosti, obveščamo, da je od 26. maja 2014 naprej na spletni strani www.katalog.kulturnibazar.si dostopen **e-Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2014/2015**, ki je nadomestil dosedanj tiskani katalog Kulturnega bazarja. Spletni katalog je

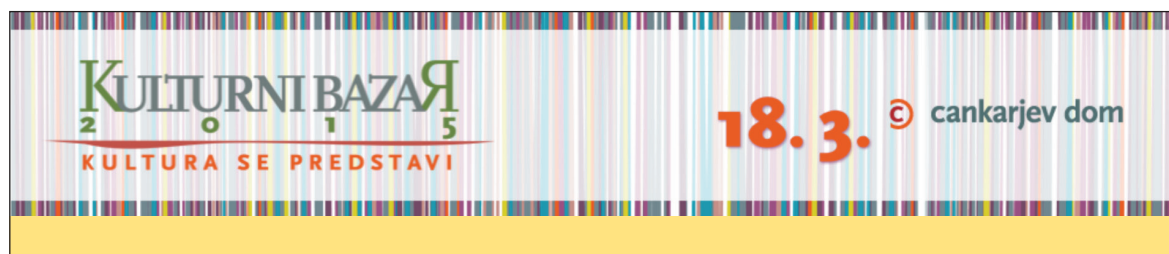
¹ Če v vašem VIZ še niste imenovali koordinatorja, pa bi to želeli, pošljite podatke na e-naslov: kuv.mk@gov.si. Sporočite ime (ali več imen odvisno od organiziranosti in velikosti vašega VIZ) in kontakte strokovnega delavca (telefon, e-naslov), ki je v vašem VIZ koordinator KUV oziroma bo prevzel vlogo koordinatorja KUV v vašem zavodu.

odličen pripomoček za **načrtovanje KUV dejavnosti v VIZ**, saj na enem mestu predstavlja ponudbo KU iz vse Slovenije. V **novi e-obliki** prinaša vrsto prednosti – pridobivanje informacij po posameznih področjih umetnosti, po starostnih skupinah otrok, po regijah, neposredne kontakte in povezave s koordinatorji KUV v KU itd. Vključuje tudi ponudbo **strokovnih usposabljanj za KUV**, namenjenih strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi.

Pozitivni odzivi na katalog kažejo, da tako zbrana ponudba pomembno prispeva k partnerskemu sodelovanju med VIZ in KU, boljšemu poznavanju različnih področij kulture ter tudi k boljši dostopnosti – strokovni delavci v VIZ s pomočjo kataloga hitreje in učinkoviteje načrtujejo KUV dejavnosti. Obširnejše informacije o e-katalogu bodo prejeli vsi strokovni delavci, ki jih boste VIZ imenovali kot svoje koordinatorje KUV.

3. KULTURNI BAZAR 2015

Organizatorji prireditve – Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo ter izvršni producent Cankarjev dom v Ljubljani –

vabimo **strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov**
18. marca 2015 v Cankarjev dom v Ljubljani na Kulturni bazar 2015.

Pri pripravi programa za leto 2015 poleg organizatorjev in kulturnih ustanov sodelujejo številni partnerji: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za zdravje, Slovenska nacionalna komisija za Unesco, Ministrstvo za zunanje zadeve, fakultete in akademije ...

V enem dnevu bo v Cankarjevem domu svojo bogato ponudbo predstavilo **skoraj 300 kulturnih ustanov**, zvrstilo se bo več kot 50 kulturno-vzgojnih dogodkov: strokovna predavanja, delavnice in razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstave ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin.

Kulturni bazar (KB) bo (tako kot doslej) organiziran **kot enodnevno brezplačno strokovno usposabljanje za vse, ki se v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ukvarjajo s kulturno-umetnostno vzgojo otrok, učencev in dijakov** (udeleženci prejmejo potrdilo o udeležbi).

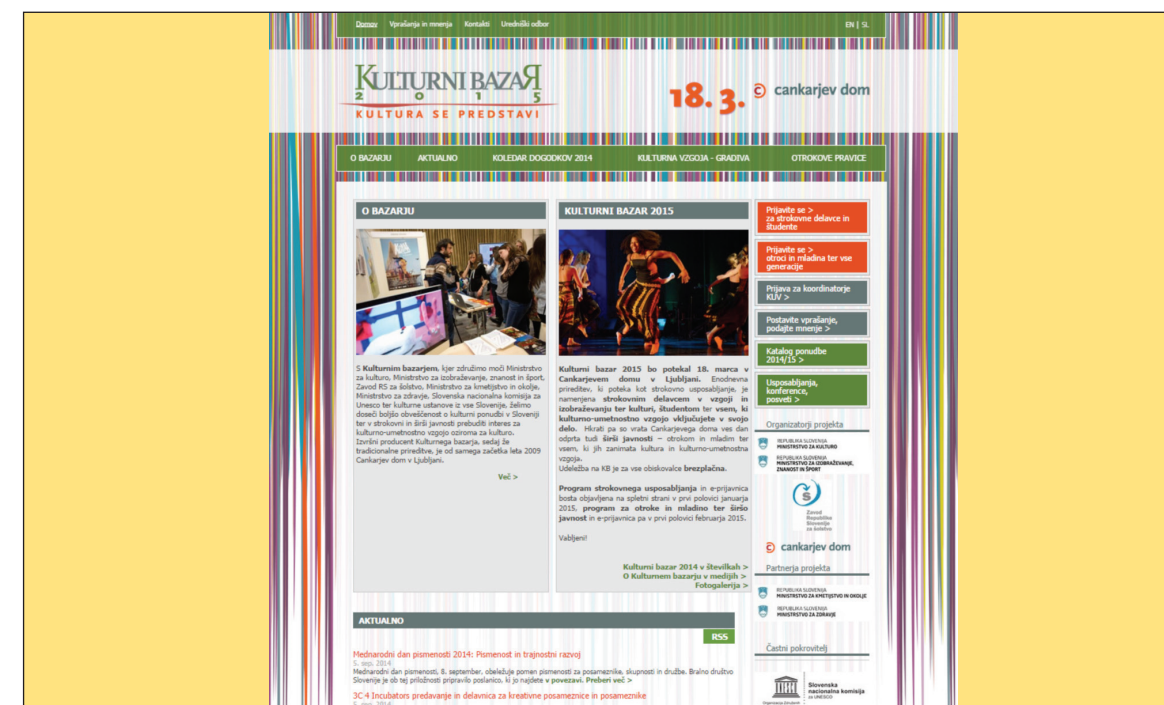
Program prireditve bo objavljen v začetku januarja 2015 na spletni strani: www.kulturnibazar.si.

Junija 2014 smo strokovne delavce različnih predmetov oziroma področij, še posebej pa predstavnike timov, ki v VIZ skrbite za načrtno KUV ter seveda koordinatorje KUV v VIZ, povabili, da v svojem letnem delovnem načrtu za šolsko leto 2014/2015 načrtujete obisk enodnevnega brezplačnega strokovnega usposabljanja Kulturni bazar 2015.

Nadaljevali bomo tudi s predstavitvijo projektov – primerov dobrih praks partnerstva vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov.

Tako kot v zadnjih letih bo del programa KB 2014 namenjen tudi širši javnosti, zlasti otrokom, mladim in njihov staršem ali skrbnikom, ki si bodo na razstavnih prostorih lahko ogledali raznoliko ponudbo kulturnih ustanov iz vse Slovenije, za otroke in mladino pa bo pripravljen tudi bogat in zanimiv dodaten program.

3.1 Spletna stran www.kulturnibazar.si

Namenjamo jo strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti. S svojimi vsebinami in nasveti lahko olajša načrtovanje kulturnih dejavnosti v vrtcih in šolah, saj vse leto sproti seznanja z novostmi na področju kulturne vzgoje na regionalni in nacionalni ravni. Spletna stran je lahko koristen vodnik za otroke, mlade in njihove starše ter vse, ki jih kultura zanima in iščejo zamisli za kakovostno ter ustvarjalno preživljanje prostega časa.

Posebej vas želimo opozoriti na naslednje rubrike:

- Koledar kulturnih dogodkov, kjer najdete obvestila o pomembnejših nacionalnih novostih na področju kulturno-umetnostne vzgoje.
- Kulturna vzgoja – gradiva, kjer so zbrani nacionalni in mednarodni strateški dokumenti ter nacionalna in mednarodna strokovna literatura o kulturno-umetnostni vzgoji.
- Aktualno – vabimo k ogledu, kjer obveščamo o strokovnih prispevkih, objavljenih v strokovnih revijah, pa tudi o obsežnejših in zanimivih člankih oziroma prispevkih v drugih medijih.

Pripravili: **Nada Požar Matijašič**, nacionalna koordinatorica za KUV na MIZŠ in **Nataša Bucik**, nacionalna koordinatorica za KUV na MK

4. VLOGA VIZ PRI PROSTORSKEM OPISMENJEVANJU - NAČRTNA IN KAKOVOSTNA KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA - DELAVNICA

NPK 2014–2017 posebej izpostavlja tudi razvoj kulturno-umetnostne vzgoje na posameznih področjih kulture, zlasti tistih, ki so v vzgojno-izobraževalnem procesu manj prisotna. Med področnimi cilji KUV je poseben poudarek tudi na prostorskem opismenjevanju otrok in mladih – načrtnejše sodelovanje VIZ s kulturnimi ustanovami in ustvarjalci, ki delujejo na področju arhitekture, oblikovanja, krajinske arhitekture in urbanizma.

Vzgoja in izobraževanje otrok in mladih o prostoru in arhitekturi

Marsikdo se ne zaveda, kako močan vpliv imata prostor in arhitektura na naše življenje, zdravje, počutje, uspešnost, varnost in zadovoljstvo. Obdajata nas vse življenje in dajeta okvir vsem našim dejavnostim. Arhitektura nosi visoko kulturno, družbeno in ekonomsko vrednost, zato njeno razumevanje zagotovo sodi v splošno izobrazbo. Poleg tega je prostor omejena dobrina, zato mora splošni dvig prostorskih vrednot in prostorske pismenosti postati del vseživljenjskega izobraževanja in skupni cilj naše družbe.

V prihodnje bo kakovost prostora odvisna predvsem od naših otrok in mladine. Prav oni bodo nekoč sprejemali razvojne prostorske odločitve, naročali gradnjo stavb in objektov ter prenavljali obstoječo stavbno dediščino, zato moramo v vzgojno-izobraževalnem procesu že danes poiskati načine, ki jim lahko omogočijo neposredno izkušnjo kakovostno grajenega prostora in arhitekture. Tako bodo lahko spoznali njegov pomen za vsakodnevno življenje ter se naučili opazovati in kritično vrednotiti prostor, ki jih obdaja.

Prostorsko opismenjevanje ni namenjeno vzgoji malih arhitektov, temveč razvoju ozaveščenih uporabnikov ter različnih poklicev, ki so vezani na urejanje prostora, gradnjo in oblikovanje, tudi bodočih ozaveščenih investitorjev v zasebnem in javnem sektorju. Z vzgojno-izobraževalnim programom o arhitekturi in grajenem prostoru želimo preseči ustaljeno razumevanje prostora ter njegovih problemov in potencialov. Želimo navdihniti ljudi in institucije, da bi zahtevali kakovostnejše oblikovanje prostora.

V Katalogu ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2014/2015 se v rubriki Arhitektura in oblikovanje s svojo ponudbo predstavljamo ustanove, ki delujemo na tem področju: Center arhitekture, Društvo oblikovalcev Slovenije, Inštitut za politike prostora – IPOP, Malo merilo in KUD Obrat, Metro SR – zavod za prostor Savinjske regije ter Muzej za arhitekturo in oblikovanje. Raznoliko ponudbo namenjamo otrokom in mladim ter strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih zavodih, pa tudi širši javnosti (staršem ...).

Arhitektura in otroci ter Igriva arhitektura

V okviru Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS), ki je članica Svetovne zveze arhitektov UIA, je začela leta 2009 delovati skupina Arhitektura in otroci, ki je pričela z aktivnim ozaveščanjem najmlajših o vrednotah in pomenu kakovostno oblikovanega prostora. V nekaj letih se je delovanje razširilo po vsej Sloveniji. Leta 2013 smo ustanovili zavod Center arhitekture, ki deluje v javnem interesu na področju kulture in vodi projekte, ki spodbujajo dvig prostorskih vrednot in bivanjske kulture. Vzgojo in izobraževanje otrok in mladih pa tudi strokovnih delavcev o grajenem prostoru in arhitekturi združujemo pod imenom Igriva arhitektura (v nadaljevanju IA). Skupaj z ZAPS pa pri programu Arhitektura in otroci še vedno skrbimo za povezanost z UIA, delovanje v skladu s smernicami UIA in z načeli stroke ter organizacijo in vodenje nagrade Zlata kocka². Pomemben del našega delovanja je tudi spletna stran www.igrivaarhitektura.org, na kateri skušamo poleg informacij o poslanstvu našega delovanja predstaviti čim več dodatnih zanimivih in priporočljivih vsebin s tega področja.

V štirih letih našega delovanja je pri programu IA sodelovalo več kot 250 slovenskih strokovnjakov s področja urejanja prostora in arhitekture, ki so zasnovali delavnice in jih prostovoljno izpeljali v galerijah, muzejih, knjižnicah, vrtcih in šolah po vsej Sloveniji. S takšnim pristopom je naše delovanje edinstven primer tudi v svetovnem merilu. Na več kot 250 delavnicah in predavanjih je bilo v štirih letih vključenih več kot 2500 otrok in mladih iz različnih slovenskih regij. Vse delavnice smo sproti dokumentirali in leta 2012 pripravili potujočo razstavo izbranih delavnic IA, ki je bila na ogled v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici in Radovljici. Z razstavo smo želeli spodbuditi širše povezovanje in sodelovanje ter ozaveščati širšo javnost o pomenu urejanja prostora in o arhitekturi.

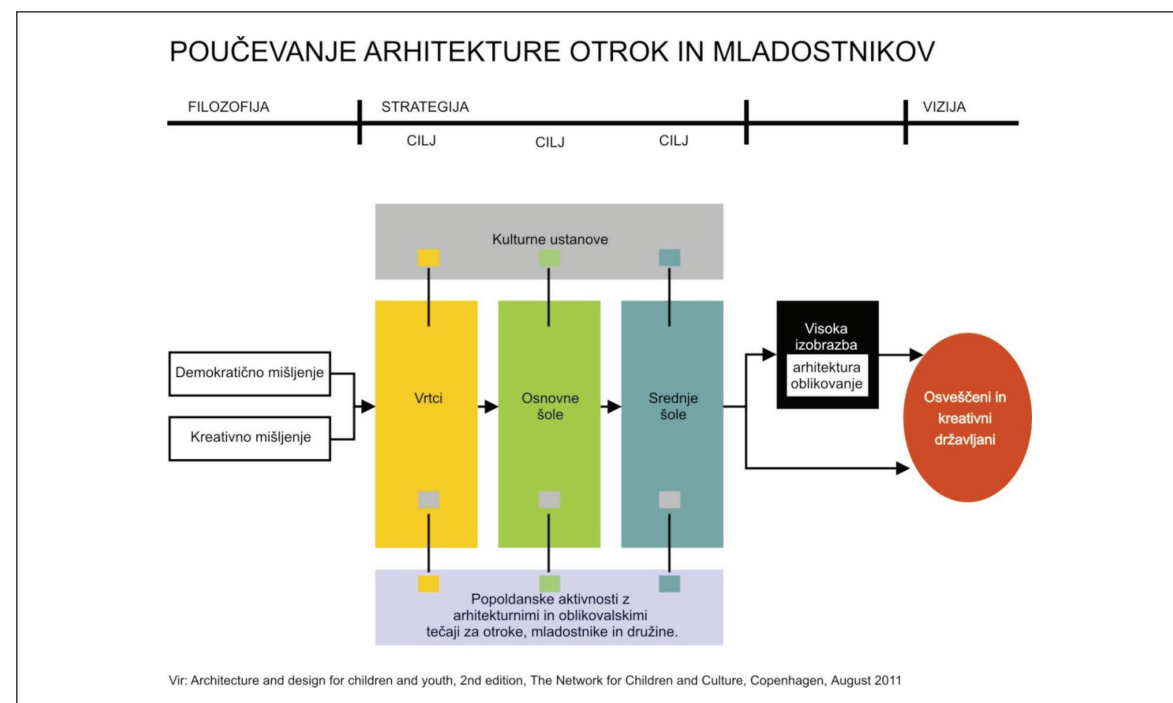
Naše kakovostno delo na tem področju je leta 2013 prepoznala tudi stroka, ki je strokovnemu odboru Arhitektura in otroci pri ZAPS podelila najvišje strokovno priznanje **Plečnikovo medaljo za prispevek k bogatitvi arhitekturne kulture**. Strokovna žirija je v utemeljitvi nagrade zapisala, da akcija pomeni pionirsko delo na področju uveljavljanja prostorske kulture v vzgojno-izobraževalnih programih vrtcev, osnovnih in srednjih šol.

² Nagrade Zlata kocka se podeljujejo vsako drugo leto vzgojno-izobraževalnim zavodom, drugim ustanovam, posameznikom in medijem, ki za otroke in mladostnike pripravljajo programe in projekte s področja arhitekture in grajenega okolja. Nagrada Zlata kocka je obenem tudi nacionalni izbor del, ki se potegujejo za mednarodno nagrado Svetovne zveze arhitektov UIA Golden Cubes Award.

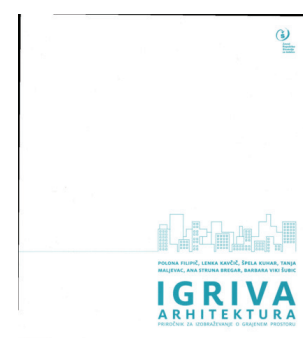

Pri našem delu na področju prostorske pismenosti v Sloveniji se zgledujemo tudi po uspešnih tujih praksah in pristopih. Shema prikazuje celovit pristop za poučevanje otrok in mladostnikov o arhitekturi danske mreže Network for Children and Culture in je bila objavljena v publikaciji *Architecture and design for children and youth* (2010). Otroci in mladostniki so v času odraščanja vključeni v formalne in neformalne oblike izobraževanja o prostoru in arhitekturi, kar vodi do visoke stopnje prostorske ozaveščenosti in za skandinavske dežele značilne visoke prostorske kulture.

Igriva arhitektura: priročnik za izobraževanje o grajenem prostoru³

Uspeh programa Arhitektura in otroci, zlasti pozitivni odzivi otrok in mladih, strokovnih delavcev v VIZ ter staršev so nas spodbudili k pripravi priročnika **Igriva arhitektura**. Avtorice priročnika, Polona Filipič, Lenka Kavčič, Špela Kuhar, Tanja Maljevac, Ana Struna Bregar in Barbara Viki Šubic, smo se odločile, da začnemo z aktivnim programom vzgoje in izobraževanja otrok in mladine o prostoru in arhitekturi na področju vse Slovenije, v katerega vabimo čim širši krog vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov. S tem želimo predstaviti pomen kakovostno grajenega prostora ter arhitekture vsem, ki lahko to vedenje širijo naprej in s tem prispevajo k dvigu prostorskih vrednot, prostorske pismenosti in bivanjske kulture naše družbe.

Priročnik *Igriva arhitektura* izkazuje inovativen pristop poučevanja s celostnim načinom pridobivanja in povezovanja znanja s praktičnimi izkušnjami na različnih stopnjah izobraževanja, predvsem z nadgradnjo obstoječega kurikula za vrtce in učnih načrtov osnovnih šol ter usmerjeno organizacijo šolskih in obšolskih dejavnosti. Pri vzgoji in izobraževanju otrok ima izkustveno izobraževanje pomembno vlogo, saj ima izkušnja dolgoročen vpliv na spremembo posameznikove percepcije in vrednostnega sistema.

³ Priročnik, ki je izšel koncem leta 2013 pri Zavodu RS za šolstvo s finančno podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za kulturo ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo – Javne agencije SPIRIT, so brezplačno prejeli vsi vrtci, osnovne šole in splošne knjižnice v Sloveniji.

Otroci in mladi lahko skozi sistem delavnic pridobijo temeljna prostorska in arhitekturna znanja, ki jim omogočajo samostojno vrednotenje njihovega bivalnega okolja in vplivajo na razvoj prostorskih vrednot ter na odgovorno ravnanje v skupnem prostoru. Reševanje prostorskih in arhitekturnih nalog razvija pri otrocih različne spretnosti in sposobnosti – ob delu urijo ročne spretnosti, krepijo veselje do raziskovanja, razvijajo spretnosti komunikacije in reševanja problemov, veščine analitičnega in kritičnega mišljenja, timskega dela, organizacije, odločanja, ustvarjalnosti in prostorske občutljivosti.

Priročnik sestavlja 27 delavnic, razporejenih v štiri sklope: *Naselje, Odprti prostor, Arhitektura in Notranji prostor*. Poleg uvodnega dela in delavnic je pomembno tudi poglavje Namigi za aktivno opazovanje, v katerem so navedene dodatne vsebine, ki jih lahko vzgojitelji in učitelji uporabijo pri izvedbi delavnic. Priročnik sklone predstavitev pomembnejših kulturnih in izobraževalnih ustanov v Sloveniji, ki delujejo na področju arhitekture in oblikovanja prostora ter pripravljajo projekte ali delavnice, namenjene otrokom in mladim. Sledi predstavitev nagrad s področja arhitekture in grajenega prostora, seznam priporočene literature ter predstavitev vseh avtorjev in sodelavcev, ki so sodelovali pri programu Igriva arhitektura in pri pripravi priročnika.

Temelj delavnic **Igriva arhitektura** sta timsko delo in izmenjava znanj. Vključujejo različne pedagoške metode: praktično delo in spretnosti, problemski pristop, študijo primerov, projektno delo, akcijsko načrtovanje, ogleda lokacij s poudarkom na opazovanju, orientaciji, primerjanju, analiziranju in poročanju.

Predstavitev delavnice vključuje motivacijski in strokovni uvod, opiše namen in cilje delavnice ter potrebne pripomočke in materiale. Sledijo opisi, priprave in razlage dejavnosti praktičnega dela, obogatene z bogatim slikovnim gradivom ter predlogi vprašanj za otroke, ki so lahko dodatna spodbuda za delo, razmišljanje ter vrednotenje.

Delavnice so zastavljene tako, da jih lahko vzgojitelji in učitelji izvajajo samostojno, priporočamo pa sodelovanje strokovnjakov s področja, ki ga pokriva posamezna delavnica (arhitekt, krajinski arhitekt, prostorski načrtovalec, oblikovalec).

Z barvami, materiali ter s svetlobo ustvarjamo različna vzdušja v prostorih (veselo, turobno, zadržano, resnobno, spodbudno). Zlasti izbor barv lahko prostor optično spremeni – ga poveča, zniža, razširi, zoži ... Barve imajo posebne lastnosti, kot npr. tople/ hladne, sijoče/ubite, svetle/temne, kontrastne/ usklajene barve, s katerimi vplivajo na drugačno dožemanje prostora. Tople barve navidezno zmanjšajo prostor in zbližujejo elemente v njem, hladne barve pa povečajo prostor in oddaljujejo elemente. Majhen in temen prostor lahko povečamo z belim stropom, z zelo hladnimi svetlimi toni barv, kot so svetlomodra, svetlozelena, svetlorumena, z enobarvnimi ploskvami ali zelo majhnimi vzorci na stenah.

Z udeleženci delavnice bomo preizkusili, opazovali in razpravljali o tem, kako lahko z barvami vplivamo na oblikovanje notranjih prostorov v vrtcu ter kako izboljšamo počutje otrok in strokovnih delavk in delavcev.

[illegible]

SODOBNI TRENDI V PREDŠOLSKI VZGOJI

[illegible]

KDOR IŠČE TA NAJDE: UPORABA PODATKOVNIH VIROV EURYDICE

Če ste si kdaj zastavili katero od spodnjih vprašanj:

- Kje zaslužiijo učitelji in ravnatelji najboljše?
- Kakšne so učne obveznosti vzgojiteljev po Evropi?
- So vse države v Evropi zaradi krize res znižale proračune za izobraževanje?
- Kako avtonomne so vzgojno izobraževalne institucije pri izbiri ravnatelja?
- Kje najdem podrobnejše informacije o sistemih predšolske vzgoje v tujini?

Vam na delavnici pokažemo pot do odgovorov in spotoma predstavimo vire, ki jih vsebujejo. Seveda pa lahko poiščemo tudi odgovor na še kakšno vaše vprašanje.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings visible.

IZZIVI ODPRTIH UČNIH OKOLIJ

Vloga ravnatelja je na področju odpiranja inovativnih učnih okolij pomembna tako pri načrtovanju, izvajanju in evalvaciji. V večini vrtcev je vzpostavljeno večletno timsko delo, ki pa je pred novimi izzivi, ki jih prinaša informacijsko-komunikacijska tehnologija, potreba po večji izmenjavi dobrih izkušenj med vrtci v Sloveniji in tujini, vključevanje staršev, modernizacija domačih okolij otrok, socialne razlike med otroki, varnost na internetu itd.

Na delavnici bodo v uvodu predstavljene možnosti oz. primeri nadaljnjega razvoja učnih okolij, ravnateljji bodo ocenili trenutno stanje. Na podlagi tega bodo ravnateljji v manjših skupinah za različna področja (IKT-tim na vrtcu, usposabljanje vzgojiteljev in ravnateljev, komunikacija med vrtci, izmenjava izkušenj, predlogi projektov, zagotavljanje sredstev) razmišljale o potrebnih nadaljnjih dejavnosti ravnatelja in vrtca za doseg pričakovanih sprememb.

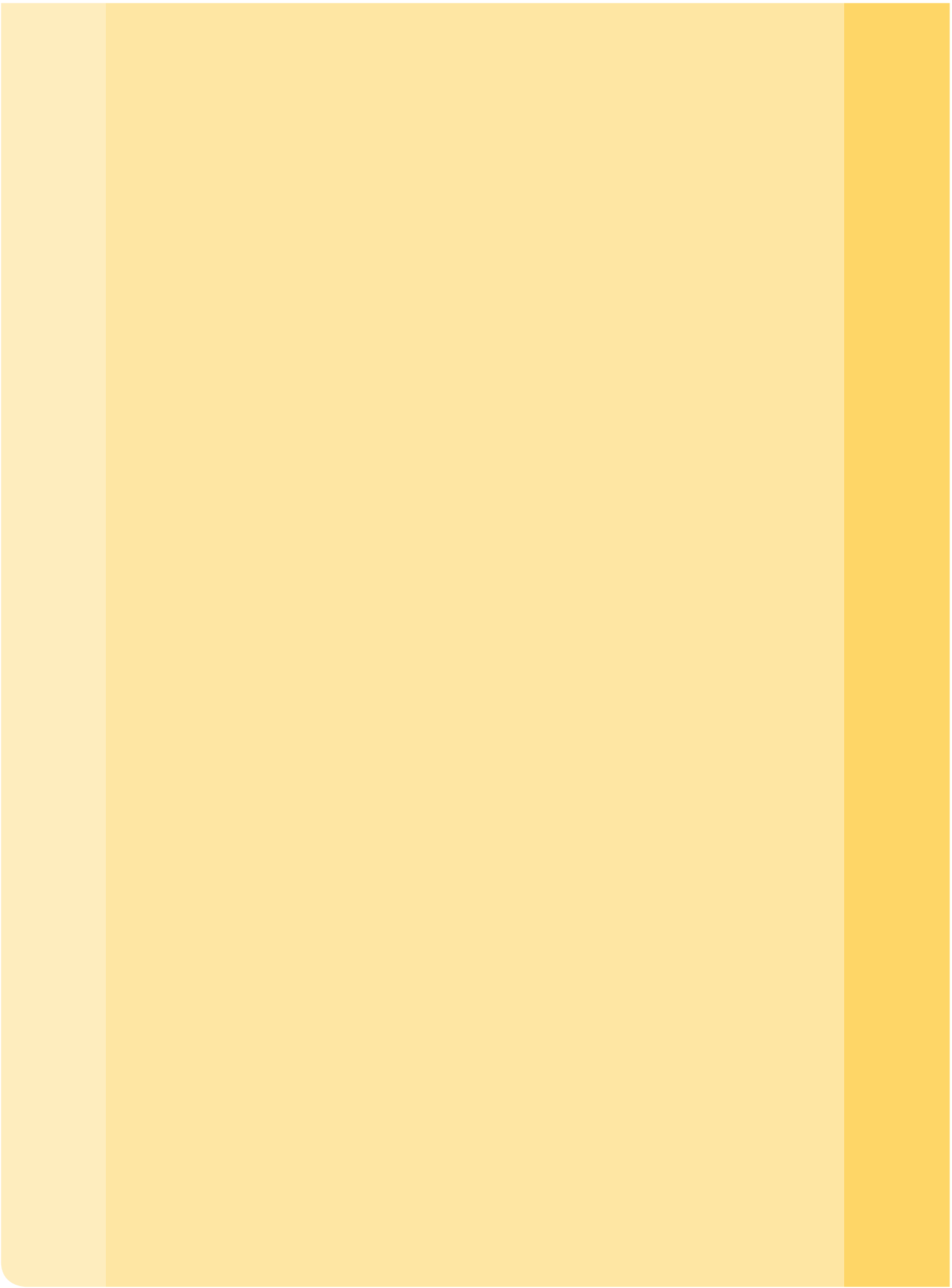
[illegible]

[illegible]

XX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence[illegible]

XX. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

[illegible]

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

XX. strokovno srečanje

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

6.-7. oktober 2014. Portorož